

KVINNLIGT, MANLIGT, JOURNALISTISKT
-journalisters syn på nyhetsvärdering

av

Monica Löfgren-Nilsson

Arbetsrapport nr 21

ISSN 1101-4679

Förord

Denna rapport är en studie av svenska journalisters syn på nyhetsvärdering. Arbetet med rapporten har utförts med stöd av stipendiemedel från Wahlgrenska stiftelsen.

Innehållsförteckning

Fler kvinnor - kvinnligare journalistik?	1
Nyhetsvärdering	1
Synen på vad som faktiskt har betydelse	3
<i>Kvinnliga och manliga journalisters syn</i>	5
Synen på vad som bör ha betydelse	7
<i>Kvinnliga och manliga journalisters syn</i>	9
Verklighet och ideal	12

Tabellförteckning

Tabell 1.	Journalisters bedömning av den faktiska nyhetsvärderingen (balansmått).	1
Tabell 2.	Journalisters bedömning av de tre nyhetsdimensionernas faktiska betydelse (andel mycket stor faktisk betydelse samt medelvärden inom respektive grupp).	5
Tabell 3.	Kvinnors och mäns bedömningar av den faktiska nyhetsvärderingen (andel mycket stor betydelse).	5
Tabell 4.	Kvinnors och mäns bedömningar av den faktiska nyhetsvärderingen (balansmått).	6
Tabell 5.	Kvinnors och mäns bedömning av de tre nyhetsdimensionernas faktiska betydelse (andel mycket stor faktisk betydelse samt medelvärden inom respektive grupp).	7
Tabell 6.	Journalisters åsikter om vad som bör ha betydelse vid nyhetsvärderingen (balansmått).	8
Tabell 7.	De tre nyhetsdimensionernas "önskvärda" betydelse enligt journalisterna (andel mycket stor faktisk betydelse samt medelvärden inom respektive grupp).	9
Tabell 8.	Kvinnors och mäns åsikter om vad som bör ha betydelse vid nyhetsvärderingen (Andel mycket stor betydelse).	10
Tabell 9.	Kvinnors och mäns åsikter om vad som bör ha betydelse vid nyhetsvärderingen (balansmått).	11
Tabell 10.	De tre nyhetsdimensionernas "önskvärda" betydelse enligt män och kvinnor (andel mycket stor betydelse samt medelvärden inom respektive grupp).	12
Tabell 11.	Förhållandet mellan faktorernas faktiska och "önskvärda" betydelse i nyhetsförmedlingen (Andel mycket stor vikt).	13
Tabell 12.	Förhållandet mellan faktorernas faktiska och "önskvärda" betydelse bland kvinnor och män (Andel mycket stor vikt).	15

Fler kvinnor - kvinnligare journalistik ?

Kvinnliga journalister börjar alltmer synas ute på de tidigare så mansdominerade redaktionerna. För 20 år sedan var 20 procent av journalisterna kvinnor; idag har andelen ökat till nästan 40 procent. Siffran placerar Sverige något högre än det internationella genomsnittet (World Communication Report,1989). Med en ökande andel kvinnor väcks frågan om, och i så fall hur, journalistiken kommer att förändras på sikt. Förutsättningen är dock att kvinnor och män i någon bemärkelse skiljer sig åt i sin syn på journalistiken.

Tidigare forskning visar att så till viss del är fallet. Vid institutionen för journalistik och masskommunikation i Göteborg genomfördes 1989 en journaliststudie och i denna ombads svenska journalister ange sin syn på *yrkesrollen* (för beskrivning av studien se bilaga 2). Vid en första anblick uppvisar såväl män som kvinnor en samstämmighet i bedömningarna. I första hand bör journalisterna granska makthavarna i samhället samt förklara komplicerade händelser för människor.

Däremot anser kvinnor i högre utsträckning än män att en journalists uppgift är att stimulera till nya ideer, ge människor upplevelser samt att kritisera orättvisor i samhället. Kvinnorna skulle därmed kanske kunna sägas förespråka en något *mer aktiv journalistroll* och vara mer inställda på att åstadkomma förändringar i samhället med hjälp av journalistiken (Melin,1991).

I studien efterfrågades även anledningen till yrkesvalet. För de kvinnor som valt att bli journalister har intresset för att uttrycka sig varit den viktigaste drivkraften tillsammans med tanken på ett fritt yrke. För männen visar sig dessa båda motiv också vara viktigast fast i omvänd ordning. Tanken på ett spännande yrke var också lockande, såväl för män som för kvinnor. Kvinnorna anger däremot i högre grad än männen motiv som att de ville belysa missförhållanden (framförallt unga journalistutbildade kvinnor) samt att de ville få möjlighet att påverka människor.

Även i motiven kan man alltså skönja en vilja till en mer aktivt deltagande journalistik och även en inriktning på förändring genom påverkan. Man skulle även kunna benämna kvinnornas motiv som något *mer idealistiska*. Hos männen är de idealistiska motiven mindre frekventa och tanken på att vilja arbeta med nyheter visar sig istället vara ett mycket viktigt motiv (Weibull,1991).

Således existerar vissa skillnader i kvinnors och mäns syn på journalistens *roll* och i deras *motiv* till att bli journalister. Och tanken med denna studie är att beskriva journalisters syn på nyhetsvärdering. Finns det skillnader även på denna punkt?

Nyhetsvärdering

Journalistik syftar till att rapportera nyheter om skeenden i samhället. Varje dag väljs ett antal händelser ut och belyses i media; en nyhetsvärdering görs. Mycket har under åren skrivits om nyhetsvärderingsprinciper och ett antal klassificeringar kring vad som avgör en händelses nyhetsvärde finns att tillgå i den vetenskapliga litteraturen. Merparten av de kriterier som ställts upp är framsprungna ur analyser dels av vilka händelser som presenterats i olika medier, dels hur dessa händelser presenterats. Gemensamt för kriterierna är dock att de, liksom hela den övriga

redaktionella miljön, ursprungligen skapades av män för män och sedan kommit att tillämpas av kvinnor.

Den amerikanske journalisten Walter Lippman var en av de första som försökte åstakomma en mer generell definition av nyhetsbegreppet. Lippman menade att det väsentligaste var nyhetsmannens (!) föreställningar om konsumentens känslor. För att en händelse skall bli en nyhet bör den (a) väcka känslor hos mottagaren (b) erbjuda en möjlighet till identifikation. Andra forskare har delat upp nyhetsbegreppet i de två huvudkomponenterna identifikation och sensation (Östgaard,1968).

En händelses nyhetsvärde avgörs således såväl av egenskaper hos själva händelsen som av föreställningar kring nyhetskonsumenterna. Dessa kan i sin tur delas upp i två grupper som tangerar såväl Lippmans som Östgaards definitioner.

Den första gruppen (dimensionen) består av egenskaper hos själva händelsen i bemärkelsen att den exempelvis är sensationell och dramatisk. Den kan därmed förväntas ha ett stort intresse för publiken och därmed också väljas ut med avsikt att fånga publikens uppmärksamhet. I denna dimension hamnar även den mer allmänna faktorn att händelsen intresserar många samt att händelsen handlar om viktiga personer. I det följande kommer dessa faktorer att benämnas som *händelsens förmodade intresse för publiken*.

Den andra dimensionen består av egenskaper hos händelsen som har betydelse för publiken, t ex med avseende på att den får vissa konsekvenser för människors vardagsliv. Den kan även ha betydelse så tillvida att publiken blir uppmärksam på, och får kunskaper om ting som berör dem samt att man kan identifiera sig med inblandade personer. Händelsen är därmed att betrakta som *viktig* eftersom den kan beröra publiken på ett mer direkt och beständigt plan än om den enbart är intressant. Dimensionen innefattar med andra ord egenskaper som är av vikt för publiken och i brist på bättre kommer de i det följande att benämnas som faktorer knutna till *händelsens förmodade betydelse för publiken*.

Under senare år har forskare även kommit att uppmärksamma nyhetsvärderingen som ett sätt att organisera det journalistiska arbetet på. Om något hamnar i tidningen eller inte kan även påverkas av faktorer som inte är direkt knutna till själva händelsen utan snarare med rutiner i det dagliga arbetet, t ex betydelsen av ett bra pressmeddelande, betydelsen av att en journalist är kunnig på området eller att redaktionsledningen är intresserad. Dessa faktorer kan sägas utgöra en tredje dimension i nyhetsvärderingen och de kommer i det följande att benämnas som *redaktionella faktorer*.

I den tidigare nämnda journaliststudien som genomfördes 1989 vid Göteborgs universitet ställdes även ett antal frågor om nyhetsvärdering. Den övergripande frågan löd: *Det finns en rad olika förhållanden som påverkar om en händelse kommer att tas upp i ett nyhetsmedium. Vilken faktisk betydelse har enligt Din erfarenhet följande saker? Och vilken betydelse anser Du personligen att de bör ha?*. Sedan följde ett antal faktorer utvalda med tanke på de tre tidigare diskuterade nyhetsdimensionerna. Svaren angavs på en skala från "ingen betydelse alls" till "mycket stor betydelse. (I bilaga 3 återfinns frågan i sin helhet)

Genom att analysera svaren på dessa frågor får vi fram två bilder, en av vilka förhållanden (faktorer) som enligt journalisterna *har* betydelse för vad som blir en nyhet och en av vilka förhållanden de anser *bör* spela roll. Dessa båda bilder kan sedan vägas mot varandra för att få fram huruvida journalisterna anser att nyhetsvärderingen görs på ett, enligt dem själva tillfredställande sätt, eller om de ställer sig kritiska till hur händelser väljs ut för publicering i form av nyheter.

På liknande sätt kan vi sedan jämföra kvinnliga och manliga journalisters syn på nyhetsvärderingen. Finns det gemensamma värderingar eller finns det fog för att tala om kvinnlig och manlig nyhetsvärdering? Och vems nyhetsvärderingen är det i så fall som dominerar enligt journalisterna själva?

Synen på vad som faktiskt har betydelse

Vilken bedömning gör då svenska journalister av vad som har betydelse för vad som skall bli en nyhet? I tabell 1 återfinns en redovisning som utgår från ett sk balansmått. Andelen som anser att en faktor har mycket stor eller stor betydelse har minskats med andelen som anser att en faktor har liten eller ingen alls betydelse. Faktorerna kan sedan rangordnas efter det nya måttet. För att en faktor skall placera sig högt i rangordningen krävs alltså dels att många journalister tycker den har stor betydelse, dels att få journalister tycker den har liten betydelse.

Tabell 1. Journalisters bedömning av den faktiska nyhetsvärderingen (balansmått).

Faktisk betydelse	Balansmått
Händelsen är sensationell/oväntad	92
Händelsen är dramatisk/spännande	87
Händelsen handlar om viktiga personer	77
Händelsen intresserar många	73
Enskild journalist är engagerad/kunnig	67
Händelsen intresserar redaktionsledningen	59
Det finns bra bildmaterial	55
Händelsen stod på bevakningslistan	53
Konsekvenser för människors vardagsliv	52
Lämpliga medarbetare finns tillgänga	46
Händelsen medvetengör om missförhållanden	25
Det finns bra pressmeddelande	20
Händelsen ökar människors insikt och kunskap	1

Anm: Balansmått är beräknat enligt följande: Andel mycket stor och stor betydelse summeras och minskas sedan med andel ingen alls samt liten betydelse. För fullständig tabell se bilaga 1, tabell 1.

De kriterier som toppar listan över vad journalisterna tycker har betydelse för en händelses nyhetsvärde är samtliga knutna till händelsen förmodade intresse för publiken. Att en händelse är sensationell, dramatisk, handlar om viktiga personer samt intresserar många bedöms av i princip samtliga journalister ha stor faktisk betydelse vid nyhetsvärderingen. De höga balansmåttan visar också på samstämmighet i bedömningen av kriteriernas faktiska betydelse. Resultaten är knappast förvånande då samtliga tillhör de kriterier som oftast förts fram i diskussionerna kring vad som avgör en händelses nyhetsvärde.

Härefter följer ett antal faktorer knutna till det redaktionella arbetet. Såväl den enskilde journalistens engagemang och kunskap som redaktionsledningens intresse för saken styr i relativt hög grad vad som kommer att bli en nyhet. Även ett bra bildmaterial, det faktum att händelsen står uppsatt på bevakningslistan och att en lämpad journalist är i tjänst ökar i hög grad sannolikheten för att något skall bli en nyhet. (Att händelsen står på bevakningslistan kan dock innebära två saker; dels att en nyhetsvärderingen redan gjorts enligt andra kriterier, dels att den mer rutinmässigt ökar i värde. På liknande sätt förhåller det sig med ett bra bildmaterial) Ett bra pressmeddelande däremot har relativt sett liten faktisk betydelse enligt journalisterna.

Kriterier knutna till en händelses betydelse för publiken bedöms sammantaget spela mindre faktisk roll vid nyhetsvärderingen. Det finns dock stora skillnader mellan de olika kriterierna. Att ett skeende i samhället har konsekvenser för människors vardag läggs det stor vikt vid menar hälften av journalisterna. Däremot läggs det mindre vikt vid att i någon mån försöka påverka och nå effekter hos publiken; att öka insikt och kunskap samt att medvetandegöra människor om missförhållanden i samhället hamnar längst ned på listan. Dessa båda kriterier skiljer sig till viss del från det faktum att en händelse får konsekvenser för vardagen såtillvida att de kan sägas vara av mer ideologisk art. De ger uttryck för en mer "pedagogisk" journalistik vilken många journalisterna alltså anser att det läggs relativt liten vikt vid. Balansmåttan antyder dock samtidigt att det finns en spridning i svaren beträffande dessa två kriterier, journalisterna är m a o inte eniga om deras faktiska betydelse.

Sammantaget tillmäter alltså journalisterna generellt många av faktorerna relativt stor vikt och det intressanta i resultaten är kanske snarare den inbördes ordningen än de exakta procenttalen i sig. Publikens förmodade intresse för händelsen anses ha störst betydelse, följt av de redaktionella faktorerna och minst vikt läggs vid händelsens betydelse för publiken. När journalisten skall påbörja eller lämna över ett "jobb" tillmäts ett bra bildmaterial större faktisk betydelse än att händelsen gör människor medvetna om missförhållanden i samhället. När två händelser vägs mot varandra spelar redaktionsledningens intresse för saken större roll än möjligheten att åstakomma ökade insikter och kunskaper hos publiken. Det ena kriteriet behöver i och för sig ej utesluta det andra, men siffrorna i tabellerna antyder att så trots allt verkar vara fallet ibland.

Journalisters åsikter om vad som har betydelse vid nyhetsvärderingen kan sammanfattas i tabell 2 som illustrerar förhållandet mellan de olika dimensionerna, publikens förmodade intresse, förmodad betydelse för publiken samt redaktionella faktorer.

Tabell 2. Journalisters bedömning av de tre nyhetsdimensionernas faktiska betydelse (andel mycket stor faktisk betydelse samt medelvärden inom respektive grupp).

Förmodad betydelse för publiken		Redaktionella faktorer		Förmodat intresse för publiken	
Konsekvenser för vardagslivet	28	Ledning intresserad	32	Sensationell	73
Medvetandegöra missförhållanden	16	Journalist engagerad	30	Dramatisk	66
Öka insikt och kunskap	12	Bevakningslistan	30	Intressera många	48
		Bra bildmaterial	28	Viktiga personer	43
		Lämpad medarbetare	23		
		Bra pressmeddelande	13		
Medelvärde %	19		26		58

Kvinnliga och manliga journalisters syn

Efter denna generella bild av hur journalister bedömer den faktiska nyhetsvärderingen skall vi nu gå vidare till frågeställningen vilka faktorer män och kvinnor anser har betydelse och om de skiljer sig åt. I ett första steg redovisas faktorerna rangordnade efter de journalister som anser att de har mycket stor betydelse i tabell 3.

Tabell 3. Kvinnors och mäns bedömningar av den faktiska nyhetsvärderingen (andel mycket stor betydelse).

Faktisk betydelse	Kvinnor	Män	skillnad procent
Sensationell/oväntad	76 (1)	71 (1)	5
Dramatisk/spännande	71 (2)	64 (2)	9
Intresserar många	43 (4)	51 (3)	8
Viktiga personer	53 (3)	39 (4)	14
Intresserar redaktionsledningen	34 (6)	30 (5)	4
Enskild journalist engagerad	34 (6)	27 (7)	7
På bevakningslistan	35 (5)	27 (7)	8
Bra bildmaterial	33 (8)	25 (9)	8
Konsekvenser för vardagliv	24 (10)	30 (5)	6
Lämpliga medarbetare tillgängliga	27 (9)	21 (10)	6
Bra pressmeddelande	18 (11)	10 (13)	8
Medvetengör missförhållanden	15 (12)	17 (11)	2
Ökar insikt och kunskap	12 (13)	12 (12)	0

Anm: Siffran inom parentes anger rangordningen av faktorerna och siffran i den högra kolumnen anger den procentuella skillnaden mellan kvinnor och mäns bedömningar.

Om vi ser till mäns och kvinnors bedömning av vad som har betydelse vid den faktiska nyhetsvärderingen framtonar i princip en liknande bild som tidigare. Såväl män som kvinnor menar att intressefaktorerna är de som har störst betydelse vid den dagliga nyhetsvärderingen. Därefter följer redaktionella faktorer och sist faktorer knutna till händelsen betydelse för publiken.

En mindre, men dock intressant skillnad kan iakttas om man analyserar faktorerna efter rangordning. Männerna placerar *konsekvenser för vardagsliv på femte plats*, medan faktorn hamnar först på tionde plats hos de kvinnliga journalisterna. Likaså hamnar *medvetandegöra om missförhållande i samhället* och *öka insikt och kunskap* på sista plats hos kvinnorna, medan männen placerar dessa båda faktorer före *ett bra pressmeddelande*.

Dessa siffror anger dock enbart den andel som tillmäter faktorerna mycket stor betydelse och tar ingen hänsyn till den eventuella spridningen i svaren. I tabell 4 redovisas därför även balansmått beräknade på samma sätt som tidigare och vi tar då även hänsyn till de som menar att faktorerna *inte* har någon betydelse.

Tabell 4. Kvinnors och mäns bedömningar av den faktiska nyhetsvärderingen (balansmått).

Faktisk betydelse	Kvinnor	Män	skillnad procent
Sensationell/oväntad	93 (1)	91 (1)	2
Dramatisk/spännande	88 (2)	88 (2)	0
Viktiga personer	78 (3)	76 (3)	2
Intresserar många	70 (5)	74 (4)	4
Enskild journalist engagerad	73 (4)	64 (5)	9
Intresserar redaktionsledningen	68 (6)	53 (7)	15
Bra bildmaterial	58 (7)	53 (7)	5
På bevakningslistan	58 (7)	51 (9)	7
Konsekvenser för vardagsliv	45 (10)	55 (6)	10
Lämpliga medarbetare tillgängliga	52 (9)	43 (10)	9
Medvetengör missförhållanden	15 (12)	32 (11)	17
Bra pressmeddelande	31 (11)	13 (12)	18
Ökar insikt och kunskap	-9 (13)	6 (13)	15

Anm: Balansmått är beräknat enligt följande: Andel mycket stor och stor betydelse summeras och minskas sedan med andel ingen alls samt liten betydelse. Siffran inom parantes anger rangordningen av faktorerna och siffran i den högra kolumnen anger den procentuella skillnaden mellan kvinnor och mäns bedömningar.

I tabell 4 framkommer några av de skillnader som tidigare infann sig rangordningsmässigt nu även rent procentuellt. Män tillmäter konsekvenser för vardagslivet, medvetandegöra om missförhållanden samt öka insikt och kunskap något större faktisk betydelse än vad kvinnorna gör. De båda sistnämnda har dock relativt liten betydelse enligt såväl män som kvinnor.

Om vi tar hänsyn till det faktum att de kvinnliga journalisterna har väsentligt högre utbildning än männen (Löfgren,1991) framtonar dock en något annorlunda bild.

Skillnaden mellan kvinnors och mäns bedömning av "konsekvenser för vardagslivet" är till stor del ett utslag av att lågutbildade journalister menar att denna faktor ges större betydelse. Och de lågutbildade manliga journalisterna är som nämndes fler. Bland journalister med högre utbildning finns inga egentliga skillnader på denna punkt (se bilaga 1, tabell 3 och 4)

Ett bra pressmeddelande har enligt kvinnor större betydelse, vilket tidigare visade sig i tabell 3, men nu spelar även redaktionsledningens intresse en större roll enligt kvinnorna än vad som är fallet bland männen. Dessa skillnader mellan kvinnor och män återfinns dock främst bland de lågutbildade journalisterna. Lågutbildade kvinnor anser i något större utsträckning än övriga kvinnor att dessa faktorer har betydelse, men framförallt beror skillnaderna på att de lågutbildade männen tillmäter dem väsentligt *mindre* betydelse än övriga journalister. M a o finns det inte generellt någon större skillnad mellan män och kvinnor på dessa punkter.

Sammanfattningsvis visar analysen på mycket få, och små, skillnader mellan mäns och kvinnors bedömningar av vad som faktiskt har betydelse. Snarare är det likheterna som är utmärkande. Kvinnor och män upplever den faktiska nyhetsvärderingen, eller om vi så vill, verkligheten på ett likartat sätt.

En sammanställning av bedömningarna av de tre nyhetsdimensionerna presenteras i tabell 5.

Tabell 5. Kvinnors och mäns bedömning av de tre nyhetsdimensionernas faktiska betydelse (andel mycket stor faktisk betydelse samt medelvärden inom respektive grupp).

Förmodad betydelse för publiken	Redaktionella faktorer		Förmodat intresse för publiken			
	kvinnor	män	kvinnor	män		
Konsekvenser vardagslivet	24	30	Ledning intresserad 34 Journalist engagerad 34	30 27	Sensationell 76 Dramatisk 71	71 64
Medvetandegöra missförhållanden	15	17	Bevakningslistan 35 Bra bildmaterial 33	27 25	Intressera många 43 Viktiga personer 53	51 39
Öka insikt och kunskap	12	12	Lämpad medarbetar 27 Bra pressmeddelande 18	21 10		
Medelvärde %	17	20		30 23		61 56

Synen på vad som bör ha betydelse

Som vi sett är journalisterna tämligen eniga om i vilken utsträckning olika faktorer spelar in vid nyhetsvärderingen. Sensation och dramatik väger tyngst vid bedömningen av vad som skall belysas i medierna, händelsens förmodade betydelse för publiken läggs det betydligt mindre vikt vid. Men hur anser då journalisterna att det *bör* förhålla sig? I tabell 6 redovisas journalisternas åsikter i denna fråga.

Tabell 6. Journalisters åsikter om vad som bör ha betydelse vid nyhetsvärderingen (balansmått).

Bör ha betydelse	Balansmått
Konsekvenser för människors vardagsliv	91
Händelsen medvetengör om missförhållanden	85
Händelsen intresserar många	82
Händelsen ökar människors insikt och kunskap	79
Händelsen är sensationell/oväntad	74
Händelsen är dramatisk/spännande	45
Händelsen handlar om viktiga personer	24
Det finns bra bildmaterial	17
Enskild journalist är engagerad och kunnig	13
Lämpliga medarbetare finns tillgängliga	-14
Händelsen stod på bevakningslistan	-23
Händelsen intresserar redaktionsledningen	-35
Det finns bra pressmeddelande	-57

Ann: Balansmått är beräknat enligt följande: Andel mycket stor och stor betydelse summeras och minskas sedan med andel ingen alls samt liten betydelse. För fullständig tabell se bilaga 1, tabell 6.

Att en händelse får konsekvenser för vår vardag, gör oss uppmärksamma på missförhållanden samt ökar vår insikt och kunskap om omvärlden är, tillsammans med att händelsen intresserar många, enligt svenska journalister de egenskaper som bör utmärka ett skeende för att det skall rapporteras i medierna. Den ideala nyhetsvärderingen lägger med andra ord stor vikt vid vilken betydelse en händelse kan förväntas ha för publiken. De höga balansmåttarna indikerar också att denna åsikt delas av de flesta journalister.

Att händelsen är sensationell och oväntad bör också i hög grad bidra till nyhetsvärdet. Beträffande dramatik och spänning som nyhetskriterier är dock meningarna mer delade, och så även beträffande viktiga personer betydelse. Sammantaget anser dock journalisterna att även publikens förmodade intresset för händelsen bör få spela stor roll vid nyhetsvärderingen. Och då framförallt att en händelse är sensationell samt intresserar många människor.

De redaktionella faktorerna däremot hamnar längst ned på listan vilket innebär att många journalister inte anser att dessa skall ha betydelse vid värderingen av nyheter. Flertalet får också ett negativt balansmått som innebär att de journalister som anser de bör ha liten betydelse är fler än de journalister som anser att de bör ha stor betydelse. Att en händelse finns på bevakningslistan, intresserar redaktionsledningen eller finns nämnd i ett pressmeddelande är faktorer som kåren tämligen enligt anser bör ha ringa betydelse vid nyhetsvärderingen. Beträffande de övriga redaktionella faktorerna finns dock en något större oenighet i bedömningarna även om de relativt sett bör spela liten roll.

På samma sätt som i tidigare avsnitt kan bilden av hur journalisterna anser att nyhetsvärderingen bör göras sammanfattas i en tabell som illustrerar förhållandet mellan de tre nyhetsdimensionerna.

Tabell 7 De tre nyhetsdimensionernas "önskvärda" betydelse enligt journalisterna (andel mycket stor faktisk betydelse samt medelvärden inom respektive grupp).

Förmodad betydelse för publiken		Redaktionella faktorer		Förmodat intresse för publiken	
Konsekvenser vardagslivet	65	Ledning intresserad	3	Sensationell	45
Medvetandegöra missförhållande	52	Journalist engagerad	14	Dramatisk	24
Öka insikt och kunskap	48	Bevakningslistan	5	Intressera många	53
		Bra bildmaterial	15	Viktiga personer	9
		Lämpad medarbetare	10		
		Bra pressmeddelande	4		
Medelvärde %	55		8		33

De faktorer som journalister anser *har* stor betydelse vid nyhetsvärderingen är som synes inte riktigt de samma som de anser *bör* ha stor betydelse. Men innan vi går vidare med denna jämförelse av "verklighet" och "ideal" skall vi först se på hur kvinnor och män anser att nyhetsvärderingen bör gå till.

Kvinnliga och manliga journalisters syn

Det tidigare avsnittet visade att kvinnor och män i princip gör likartade bedömningar av olika faktorer faktiska betydelse vid nyhetsvärderingen. Existerar denna samstämmighet även när det gäller vad som bör ha betydelse? Inte minst är detta intressant mot bakgrund av de tidigare observerade skillnaderna i kvinnor och mäns förhållningssätt till yrkesrollen.

Tabell 8 visar vilka faktorer kvinnor och män anser bör ha betydelse vid värderingen av nyheter. I ett första steg redovisas faktorerna rangordnade efter de journalister som anser att de bör ha mycket stor betydelse.

Tabell 8 visar vid en första anblick att kvinnor och män i stor utsträckning har gemensamma värderingar i frågan om vad som bör bli en nyhet. Ett liknade mönster som för kåren i helhet tonar fram: händelsens betydelsen för publiken bör ges störst vikt, följd av publikens förmodade intresse för händelsen och minst betydelse bör de redaktionella faktorerna ha.

Tabell 8. Kvinnors och mäns åsikter om vad som bör ha betydelse vid nyhetsvärderingen (Andel mycket stor betydelse).

Bör ha betydelsen	Kvinnor	Män	skillnad procent
Konsekvenser vardagsliv	74 (1)	60 (1)	14
Intressera många	55 (4)	52 (2)	3
Medvetengör missförhållande	61 (2)	48 (3)	13
Öka insikt/kunskap	58 (3)	42 (5)	16
Sensationell/oväntad	45 (5)	45 (4)	0
Dramatisk/spännande	20 (6)	25 (6)	5
Bra bild	13 (8)	15 (7)	2
Enskild journalist engagerad	16 (7)	14 (8)	2
Lämplig medarbetare tillgänglig	11 (9)	9 (9)	2
Viktiga personer	11 (9)	8 (10)	3
På bevakningslistan	6 (11)	5 (11)	1
Bra pressmeddelande	4 (12)	4 (12)	0
Intresserar redaktionsledningen	3 (13)	3 (13)	0

Anm: Siffran inom parantes anger rangordningen av faktorerna och siffran i den högra kolumnen anger den procentuella skillnaden mellan kvinnor och mäns bedömningar.

På en viktig punkt skiljer sig dock kvinnor och män åt i bedömningarna. Betydligt fler kvinnor än män önskar att det skulle läggas större vikt vid betydelsen för publiken, dvs att händelsen har konsekvenser för människors vardag samt ökar människors kunskap om omvärlden och missförhållanden i samhället. Detta är märkbart på två sätt i tabellen. Dels placerar kvinnorna dessa tre faktorer på de tre första platserna rangordningsmässigt, till skillnad från männen som placerar dem på plats ett, tre och fem. Dels är de procentuella skillnaderna mellan kvinnor och män störst beträffande dessa tre faktorer. Kvinnor poängterar med andra ord att händelsen skall ha betydelse, vara viktig för publiken i större utsträckning än vad som är fallet bland männen.

Dessa resultat överensstämmer väl med vad som framkommit i analyser av journalistens syn på sin yrkesroll. Som tidigare nämnts betonar de kvinnliga journalisterna i högre utsträckning än männen att en journalist bör kritisera orättvisor i samhället samt stimulera och ge människor upplevelser. Kvinnorna angav också i högre grad än männen att de valde journalistyrket för att de ville belysa missförhållanden och påverka människor (Melin, 1991; Weibull, 1991).

Eftersom tabell 8 enbart redovisar de personer som angivit att en faktor bör ha mycket stor betydelse och därmed inte tar hänsyn till de som anser att något *inte* bör ha betydelse redovisas även resultaten i form av balansmått i tabell 9.

Tabell 9. Kvinnors och mäns åsikter om vad som bör ha betydelse vid nyhetsvärderingen (balansmått).

Bör ha betydelsen	Kvinnor	Män	Skillnad procent
Konsekvenser vardagsliv	96 (1)	89 (1)	6
Medvetengör missförhållande	93 (2)	81 (2)	12
Intressera många	84 (4)	81 (2)	3
Öka insikt/kunskap	88 (3)	75 (4)	13
Sensationell/oväntad	75 (5)	74 (5)	1
Dramatisk/spännande	41 (6)	47 (6)	6
Viktiga personer	29 (7)	22 (7)	7
Bra bildmaterial	15 (9)	18 (8)	3
Enskild journalist engagerad	19 (8)	9 (9)	10
Lämplig medarbetare tillgänglig	-12 (10)	-16 (10)	4
På bevakningslistan	-22 (11)	-24 (11)	2
Intresserar redaktionsledningen	-33 (12)	-36 (12)	3
Bra pressmeddelande	-56 (13)	-57 (13)	1

Anm: Balansmått är beräknat enligt följande: Andel mycket stor och stor betydelse summeras och minskas sedan med andel ingen alls samt liten betydelse.

Tabell 9 visar i stort samma resultat som tidigare, men när vi nu summerar andelen mycket stor betydelse med stor försvinner i princip den tidigare skillnaden i bedömningen av vilken vikt en händelses konsekvenser för vardagslivet bör ges. Däremot visar även tabell 9 på skillnaden i kvinnors och mäns åsikter om att den journalistiska nyhetsvärderingen bör sträva mot att medvetandegöra om missförhållande samt öka insikt och kunskap. Denna skillnad kvarstår också oavsett utbildning och ålder (se bilaga 1, tabell 8,9 och 10)

Tabell 9 visar också att kvinnor i något större utsträckning än män anser att den enskilde journalistens engagemang bör spela roll vid nyhetsvärderingen. Detta gäller dock lågutbildade kvinnor vilka även betonar vikten av redaktionsledningens intresse och en lämpad journalist mer än vad som är fallet bland övriga journalister. Mellan kvinnor och män med högre utbildning finns inte några egentliga skillnader på dessa punkter (se bilaga 1, tabell 8 och 9). I tidigare avsnitt visade det sig att de lågutbildade kvinnorna menade att redaktionsledningens intresse samt en tillgänglig och engagerad journalist spelade en relativt sett stor faktisk roll och nu kan vi se att de samtidigt menar att dessa faktorer bör få spela roll.

Tillsammans kan tabell 8 och 9 tolkas som att kvinnliga journalister är något mer inriktade på att åstakomma förändringar med journalistiken som verktyg, än vad som är fallet bland männen, även om också männen i hög grad betonar förändringsperspektiv just i nyhetsvärderingsprocessen. Något fog för att tala om en starkt uttalad kvinnlig och manlig nyhetsvärdering, utifrån de faktorer som efterfrågats, finns det dock knappast då likheten i bedömningarna samtidigt är slående.

Bilden kan sammanfattas i tabell 10 som visar på kvinnors och mäns åsikter om de tre nyhetsdimensionernas "önskvärda" betydelse.

Tabell 10. De tre nyhetsdimensionernas "önskvärda" betydelse enligt män och kvinnor (andel mycket stor betydelse samt medelvärden inom respektive grupp).

Förmodad betydelse för publiken	Redaktionella faktorer		Förmodat intresse för publiken					
	kvinnor	män	kvinnor	män				
Konsekvenser vardagslivet	74	60	Ledning intresserad	3	3	Sensationell	45	45
Medvetandegöra missförhållande	61	48	Journalist engagerad	16	14	Dramatisk	20	25
Öka insikt och kunskap	58	42	Bevakningslistan	6	5	Intressera många	55	52
			Bra bildmaterial	13	15	Viktiga personer	11	8
			Lämpad medarbetar	11	9			
			Bra pressmeddelande	4	4			
Medelvärde %	64	50		9	8		33	32

Verklighet och ideal

När vi nu sett vad journalister bedömer *faktiskt* ha betydelse vid nyhetsvärderingen samt deras åsikter om vad som *bör* ha betydelse skall vi slutligen väga samma dessa båda bilder och jämföra dem. Tar journalisterna hänsyn till rätt saker när nyhetsvärderingen görs eller skulle de önska att urvalet av nyheter gjordes efter andra kriterier än de som nu tillämpas?

I tabell 11 är resultaten från tidigare avsnitt sammanställda. Den vänstra kolumnen visar andelen journalister som anser att faktorn *har mycket stor betydelse* och den mellersta kolumnen andelen som anser att densamma *bör ha mycket stor betydelse*. Den vänstra kolumnen slutligen visar den procentuella skillnaden, dvs skillnaden mellan verklighet och ideal enligt journalisterna själva.

Tabell 11 visar att det finns ett tydligt glapp mellan den verklighet svenska journalister upplever på redaktionerna i det dagliga nyhetsarbetet och de egna ideal man förespråkar.

Samtidigt som journalisterna anser en händelses betydelse för publiken bör spela mycket stor roll vid nyhetsvärderingen är det i realiteten detta förhållande man tar minst hänsyn till. Resultaten kan tolkas som att journalistiken skulle tjäna väsentligt på om nyhetsvärderingen tog mer fasta på händelsers konsekvenser för vår vardag, att de ökar vår kunskap om omvärlden och gör oss medvetna om missförhållanden i samhället. Sammantaget är skillnaden mellan verklighet och ideal som störst vad gäller dessa tre faktorer (-36).

Dramatiska händelser och viktiga personer anser journalisterna däremot får alltför stor uppmärksamhet i media och sett till enskilda faktorer är det på dessa punkter som skillnaderna mellan ideal och verklighet är som störst (+42 och +39). Det läggs också större vikt vid att händelser är sensationella än vad som borde vara fallet.

Sammantaget gör detta att publikens förmodade intresse får spela alltför stor roll i nyhetsvärderingen. Resultaten kan kanske också tolkas som ett uttryck för att journalisterna anser att media försöker nå publikens uppmärksamhet med felaktiga medel.

Tabell 11. Förhållandet mellan faktorernas faktiska och "önskvärda" betydelse i nyhetsförmedlingen (Andel mycket stor vikt).

Redaktionella faktorer	Faktisk	Bör	Skillnad
Ledning intresserad	32	3	29
Bevakningslistan	30	5	25
Journalist engagerad	30	14	16
Bra bildmaterial	28	15	13
Lämpad medarbetare	23	10	13
Bra pressmeddelande	13	4	9
Medelvärde %	26	8	18
Förmodad betydelse för publiken			
Konsekvenser vardagsliv	28	65	-37
Medvetandegöra missförhållande	16	52	-36
Öka insikt och kunskap	12	48	-36
Medelvärde %	19	55	-36
Förmodat intresse för publiken			
Sensationell/oväntad	73	45	28
Dramatisk/spännande	66	24	42
Intressera många	48	53	-5
Viktiga personer	48	9	39
Medelvärde %	59	33	26

De redaktionella faktorerna slutligen menar journalisterna har relativt liten faktisk betydelse och de anser inte heller att dessa bör ha någon större betydelse. Klyftan mellan verklighet och ideal blir således inte lika stor här som i de övriga dimensionerna. Att en händelse står på bevakningslistan och att redaktionsledningen är intresserad betyder dock väsentligt mer än det borde enligt journalister.

Huruvida resultaten skall tolkas som att det finns ett stort missnöje inom journalistkåren med den gängse nyhetsvärderingen är en fråga som kan lämnas öppen. Klart står dock att många journalister förhåller sig kritiska och delvis anser att andra kriterier än vad som nu är fallet borde tillämpas. Något tillspetsat präglas dagens journalistik *inte* av de ideal som kåren själv förespråkar.

Resultaten väcker naturligtvis frågan varför denna skillnad mellan verklighet och ideal uppstår. Är det inte journalisterna själva som gör nyhetsvärderingen? Frågan kan tyckas banal, men är allvarlig menad.

När maktutredningen 1989 frågade svenska journalister om massmedias problem visade det sig att de största bristerna var förknippade med massmedias interna arbete. Överdriven koncentration till ett fåtal uppblossande nyheter, produktionskrav/tidsbrist, "snuttifiering" samt för lite undersökande journalistik är brister som över hälften av journalisterna anser vara stora eller avgörande problem (Pettersson och Carlberg, 1990). Dessa brister hindrar massmedia att fylla sina uppgifter som fri informations- och opinionsförmedlare och de avspeglar sig även i skillnader mellan verklighet och ideal i nyhetsvärderingen. Lösningen på problemet står m a o till stor del att finna hos massmedia självt.

Maktutredningen visade också att en tredjedel av journalisterna att de såg "osjälvständig nyhetsvärdering" som ett mycket stort eller avgörande problem. Denna osjälvständighet skulle då kunna yttra sig t ex i att bevakningslistan och redaktionsledningens intresse får för stort spelrum. Fler självständiga journalister skulle m a o kanske kunna utjämna skillnaden mellan verklighet och ideal något.

Om stora skillnader mellan verklighet och ideal existerar i journalistkåren som helhet, hur ser det då ut bland kvinnliga och manliga journalister? Som vi tidigare sett skiljde sig män och kvinnor inte nämnvärt åt beträffande hur man upplevde den faktiska nyhetsvärderingen. Däremot fanns vissa skillnader beträffande åsikterna om den ideala nyhetsvärderingsprocessen. Vi skall nu sammanföra dessa båda bilder, verklighet och ideal, och i tabell 12 är resultaten från tidigare avsnitt sammanställda. I de två högra kolumnerna återfinns skillnaden i kvinnors bedömning av verklighet och ideal samt skillnaden i mäns bedömning av verklighet och ideal.

Såväl kvinnor som män upplever stora skillnader mellan verklighet och ideal i nyhetsvärderingen. Det visar sig dock genomgående att dessa skillnader är större bland kvinnorna än bland männen och framförallt märkbara vad gäller betydelsen för publiken. Detta beror på två saker; kvinnor anser att de ges något mindre vikt än vad männen gör rent faktiskt (17 jämfört med 20), men främsta anledningen är att kvinnor i betydligt större utsträckning än männen anser att de bör ha stor betydelse (64 jämfört med 50). Dessa skillnader mellan män och kvinnor kvarstår oavsett utbildning och ålder, men är som störst bland de journalister som har någon typ av högre utbildning (se bilaga 1, tabell 11 och 12).

Att en händelse är dramatisk och spännande samt handlar om viktiga personer är andra faktorer som kvinnor anser får väsentligt större utrymme än vad de borde och på dessa båda punkter är kvinnorna mer kritiska än männen. Om vi kontrollerar för utbildning ser vi dock att denna skillnad mellan män och kvinnor egentligen enbart finns bland de journalister som har annan akademisk utbildning än journalisthögskola. Av dessa arbetar en stor del på storstadstidningar och det är möjligt att resultaten är betingade av detta faktum (dessvärre tillåter inte materialet kontroller av detta slag). Att en händelse intresserar många menar dock kvinnorna att de tas för lite hänsyn till, medan det för männen generellt finns en större

överensstämmelse på denna punkt. Sammantaget gör detta att såväl kvinnor som män anser att publikens förmodade intresse har för stor betydelse vid nyhetsvärderingen.

Tabell 12. Förhållandet mellan faktorernas faktiska och "önskvärda" betydelse bland kvinnor och män (Andel mycket stor vikt).

Redaktionella faktorer	Faktisk		Bör		Skillnad	
	kvinnor	män	kvinnor	män	kvinnor	män
Ledning intresserad	34	30	3	3	31	27
Bevakningslistan	35	27	6	5	29	22
Journalist engagerad	34	27	16	14	18	13
Bra bildmaterial	33	25	13	15	20	10
Lämpad medarbetare	27	21	11	9	16	12
Bra pressmeddelande	18	10	4	4	14	6
Medelvärde %	30	23	9	8	21	15
Förmodad betydelse för publiken						
Konsekvenser vardagsliv	24	30	74	60	-50	-30
Medvetandegöra missförhållanden	15	17	61	48	-46	-31
Öka insikt och kunskap	12	12	58	42	-46	-30
Medelvärde %	17	20	64	50	-47	-30
Förmodat intresse för publiken						
Sensationell/oväntad	76	71	45	45	31	26
Dramatisk/spännande	71	64	20	25	51	39
Intressera många	43	51	55	52	12	1
Viktiga personer	53	39	11	8	42	31
Medelvärde %	61	56	33	32	28	24

Beträffande de redaktionella faktorerna gör kvinnor och män likartade bedömningar såväl av verklighet som ideal. De redaktionella faktorerna spelar dock något större faktisk roll enligt kvinnorna. Sammantaget anser dock såväl kvinnor som män att tas för stor hänsyn till redaktionella faktorer i nyhetsvärderingen. Ett undantag utgör dock manliga journalister utan högre utbildning: de anser inte att faktorerna har någon större faktisk betydelse och inte heller att de bör ha det och således upplever de heller inte några större skillnader mellan verklighet och ideal på denna punkt (se bilaga1, tabell 11).

Slutligen visar de båda kolumnerna till höger i tabell 12 genomgående högre siffror för kvinnorna än männen; skillnaden mellan verklighet och ideal är något större hos kvinnor än hos män, vilket kan tolkas som att kvinnor är något mer kritiska till den nyhetsvärdering som görs. En förklaring skulle då vara att manliga journalister har något lättare att acceptera de rådande värderingarna eftersom de skapats av män och därmed kanske uppfattas som mer självklara.

* * *

Inledningsvis ställdes frågan om huruvida en ökad andel kvinnliga journalister på sikt kommer att innebära en förändring av journalistiken. Och som vi sett existerar inte bara skillnader i kvinnors och mäns syn sin yrkesrollen utan även i synen på den ideala nyhetsvärderingen. Den första förutsättningen för en förändring skulle således kunna sägas vara uppfylld.

Den ökande andelen kvinnliga journalister återfinns dock främst inom populär- och kvällspress samt utanför de etablerade medierna, t ex i form av frilansande. På storstadstidningar är kvinnors andel idag inte mycket större än för 20 år sedan.

Kvinnor är också mer sällan i arbetsledande positioner. Väsentligt fler män än kvinnor arbetar med specialiserad samhällsbevakning. Mycket tyder också på att arbetsförhållandena inom yrket, t ex arbetsorganisation och arbetstider gör det svårare för kvinnor än män att utöva det (SOU 1990:44; På Pränt,1988; Lindberg,1990).

Den andra förutsättningen för en "kvinnligare" journalistik är m a o inte är uppfylld förrän fler kvinnliga journalister når ledande positioner och kan påverka journalistiken i större utsträckning. Det kan dock tilläggas att jämfört med andra sektorer i samhället har journalistiken förhållandevis många kvinnor i s k högre positioner.

Referenser

Lindberg, Ulf (1990) *Förändring av journalisternas arbetsmiljö* Högskolan i Luleå

Löfgren, Monica (1991) *Kvinnor i journalistiken i Kvinnoperspektiv på masskommunikationsforskningen JÄMFO rapport nr 22*, Stockholm

Melin, Margareta (1991) *Journalisternas syn på sin yrkesroll* i Weibull, I (red) *Svenska Journalister - ett grupporträtt* Tidens Förlag

Petersson, Olof och Carlberg, Ingrid (1990) *Makten över tanken* Carlssons, Stockholm

På pränt - om journalistik och journalistutbildning (1988) Journalisthögskolan i Stockholm

SOU (1990) *Demokrati och makt i Sverige* Maktutredningens huvudrapport

Weibull, Lennart (1991) Journalistisk rekrytering till massmedier i Weibull, L. (red) *Svenska Journalister - ett grupporträtt* Tidens Förlag, Stockholm

World Communication Report, 1989 Paris UNESCO

Östgaard, Einar (1968) *Nyhetsvärdering* Stockholm

BILAGOR

BILAGA 1 TABELLBILAGA

BILAGA 2 JOURNALISTUNDERSÖKNINGEN 1989

BILAGA 3 UTDRAG UR ENKÄTSTUDIEN "JOURNALIST 89"

BILAGA 1

Tabellbilaga

- Tabell 1** Journalisters bedömning av den faktiska nyhetsvärderingen (procent)
- Tabell 2** Kvinnors och mäns bedömningar av den faktiska nyhetsvärderingen (andel mycket stor och stor betydelse 4+5)
- Tabell 3** Kvinnors och mäns bedömningar av den faktiska nyhetsvärderingen med kontroll för utbildning (andel mycket stor betydelse)
- Tabell 4** Kvinnors och mäns bedömningar av den faktiska nyhetsvärderingen med kontroll för utbildning (balansmått)
- Tabell 5** Kvinnors och mäns bedömningar av den faktiska nyhetsvärderingen med kontroll för ålder (andel mycket stor betydelse)
- Tabell 6** Journalisters åsikter om vad som bör ha betydelse vid nyhetsvärderingen (procent)
- Tabell 7** Kvinnors och mäns åsikter om vad som bör ha betydelse vid nyhetsvärderingen (Andel mycket stor och stor betydelse 4+5)
- Tabell 8** Kvinnors och mäns åsikter om vad som bör ha betydelse vid nyhetsvärderingen med kontroll för utbildning (Andel mycket stor betydelse)
- Tabell 9** Kvinnors och mäns åsikter om vad som bör ha betydelse vid nyhetsvärderingen med kontroll för utbildning (Balansmått)
- Tabell 10** Kvinnors och mäns åsikter om vad som bör ha betydelse vid nyhetsvärderingen med kontroll för ålder (Andelen mycket stor betydelse)
- Tabell 11** Förhållandet mellan faktorernas faktiska och "önskvärda" betydelse i nyhetsförmedlingen bland kvinnor och män med kontroll för utbildning (Skillnad i bedömningen av faktisk betydelse och önskvärd betydelse efter andel mycket stor betydelse)
- Tabell 12** Förhållandet mellan faktorernas faktiska och "önskvärda" betydelse i nyhetsförmedlingen bland kvinnor och män med kontroll för ålder (Skillnad i bedömningen av faktisk betydelse och önskvärd betydelse efter andel mycket stor betydelse)

Tabell 1 Journalisters bedömning av den faktiska nyhetsvärderingen
(procent)

Faktisk betydelse	ingen alls					Mycket stor		S:a	n
	0	1	2	3	4	5			
Sensationell/oväntad	0	0	6	1	19	73	99	810	
Dramatisk/spännande	0	1	2	8	22	66	99	814	
Intresserar många	0	2	5	18	27	48	100	812	
Viktiga personer	1	2	3	13	37	43	99	805	
Intresserar red.ledningen	5	4	8	16	36	32	101	813	
Enskild journ. engagerad	2	2	6	20	41	30	101	812	
På bevakningslistan	5	4	10	19	32	30	100	804	
Bra bildmaterial	2	4	8	25	33	28	100	800	
Konsekvenser för vardagliv	1	4	11	27	29	28	100	811	
Lämpliga medarb. tillgäng.	3	5	11	26	31	23	99	808	
Bra pressmeddelande	8	11	17	24	26	13	99	810	
Medvetengör missförhåll.	3	10	19	29	22	16	99	809	
Ökar insikt o kunskap	6	18	27	24	13	12	100	814	

Tabell 2 Kvinnors och mäns bedömningar av den faktiska nyhetsvärderingen
(andel mycket stor och stor betydelse 4+5)

Faktisk betydelse	Kvinnor	Män	skillnad procent
Sensationell/oväntad	94	92	2
Dramatisk/spännande	89	89	0
Intresserar många	73	76	-3
Viktiga personer	82	80	2
Intresserar red.ledningen	73	64	9
Enskild journ. engagerad	74	69	5
På bevakningslistan	66	60	6
Bra bildmaterial	63	59	4
Konsekvenser för vardagliv	53	59	-6
Lämpliga medarb. tillgäng.	60	51	9
Bra pressmeddelande	46	35	11
Medvetengör missförhåll.	33	42	-9
Ökar insikt o kunskap	20	27	-7
n=	275	534	

Tabell 3 Kvinnors och mäns bedömningar av den faktiska nyhetsvärderingen med kontroll för utbildning (andel mycket stor betydelse)

Faktisk betydelse	Låg		UTBILDNING				Akademiker		
	Kvinna	Man	Journalist Kvinna	Journalist Man	Akademiker Kvinna	Akademiker Man			
Sensationell/oväntad	48	64	-16	83	77	6	75	71	4
Dramatisk/spännande	55	52	3	74	72	2	73	65	8
Intresserar många	55	58	-3	38	47	-9	47	48	-1
Viktiga personer	36	28	6	59	48	9	47	40	4
medelvärde %	39	50	-11	64	61	3	60	56	4
Intresserar red.led	42	17	25	35	38	-3	31	37	-6
Enskild journ. unga	48	24	24	35	29	6	29	30	-1
På bevakningslistan	32	18	16	36	32	4	33	32	1
Bra bildmaterial	32	26	6	34	26	8	32	21	11
Lämp.medarb.tillgäng.	55	18	37	22	22	0	26	23	3
Bra pressmeddelande	20	6	14	16	13	3	21	11	10
medelvärde %	38	18	21	30	27	4	29	26	5
Konsek.vardagliv	26	39	-13	26	28	-2	20	20	0
Medvet. missförhåll.	37	25	12	15	14	1	8	12	-4
Ökar insikt o kunskap	32	15	17	9	10	1	11	11	0
medelvärde %	32	26	14	17	17	1	13	14	1

Anm: med låg utbildning avses här högst gymnasieutbildning eller realskola. I gruppen journalist innefattar antingen journalisthögskola eller annan formell journalistutbildning, t ex Poppius. I gruppen akademiker ingår personer som har enbart akademisk utbildning och ej någon journalistisk utbildning. Siffrorna i fetstil anger den procentuella skillnaden i kvinnors och mäns bedömningar.

Tabell 4 Kvinnors och mäns bedömningar av den faktiska nyhetsvärderingen med kontroll för utbildning (balansmått).

Faktisk betydelse	UTBILDNING								
	Låg		Journalist		Akademiker				
	Kvinna	Man	Kvinna	Man	Kvinna	Man	Kvinna	Man	
Sensationell/oväntad	78	90	-12	98	92	6	92	89	3
Dramatisk/spännande	74	83	-9	90	92	-2	91	88	3
Intresserar många	77	79	-2	70	71	-1	68	72	-4
Viktiga personer	52	71	-19	87	82	5	72	78	-6
medelvärde %	70	81		86	84		81	82	
Intresserar red.led	61	25	36	72	70	2	62	66	-4
Enskild journ. enga	81	62	19	76	72	4	66	70	-4
På bevakningslistan	42	40	2	60	54	6	60	62	-2
Bra bildmaterial	58	49	9	66	55	11	47	54	-7
Lämp.medarb.tillgäng.	68	38	30	54	45	9	44	46	-2
Bra pressmeddelande	43	-3	46	28	19	9	34	23	9
medelvärde %	59	35		59	52		52	54	
Konsek.vardagliv	55	70	-15	47	53	-6	38	37	1
Medvet. missförhåll.	47	53	-6	11	27	-16	11	13	-2
Ökar insikt o kunskap	42	28	14	-21	-8	13	-8	-5	3
medelvärde %	48	50		12	24		14	15	

Anm: med låg utbildning avses här högst gymnasieutbildning eller real-skola. I gruppen journalist innefattar antingen journalisthögskola eller annan formell journalistutbildning, t ex Poppius. I gruppen akademiker ingår personer som har enbart akademisk utbildning och ej någon journalistisk utbildning. Siffrorna i fetstil anger den procentuella skillnaden i kvinnors och mäns bedömningar.

Tabell 5 Kvinnors och mäns bedömningar av den faktiska nyhetsvärderingen med kontroll för ålder (andel mycket stor betydelse)

Fäktisk betydelse	ÅLDER								
	Ung		Medel		Äldre				
	Kvinna	Man	Kvinna	Man	Kvinna	Man			
Sensationell/oväntad	80	73	7	78	73	5	67	66	1
Dramatisk/spännande	74	66	8	74	67	7	61	57	4
Intresserar många	30	44	-14	47	52	-5	59	58	1
Viktiga personer	53	39	14	52	41	11	52	34	8
medelvärde %	59	56	3	63	58	5	60	54	6
Intresserar red.led	30	36	-6	32	33	-1	47	21	26
Enskild journ. enga	33	27	6	33	26	7	39	31	8
På bevakningslistan	38	32	6	26	27	-1	43	22	21
Bra bildmaterial	30	24	6	31	27	4	40	24	16
Lämp.medarb.tillgäng.	22	19	3	24	22	2	41	24	17
Bra pressmeddelande	16	11	5	14	10	4	30	9	21
medelvärde %	28	25	3	27	24	3	40	22	18
Konsek.vardagliv	20	23	-3	24	30	-6	31	37	-6
Medvet. missförhåll.	6	10	-4	20	17	3	23	27	-4
Ökar insikt o kunskap	6	5	-1	12	12	0	23	21	2
medelvärde %	11	13	-2	19	20	-1	26	28	-2

Anm: De "unga" avser personer födda 1953 och senare, "medel" är födda 1943-1952 och "äldre" är födda 1942 eller tidigare.

Tabell 6 Journalisters åsikter om vad som bör ha betydelse vid nyhetsvärderingen (procent)

Bör ha betydelsen	ingen alls					Mycket stor		S:a	n
	0	1	2	3	4	5			
Konsekvenser vardagsliv	0	0	1	7	27	65	100	811	
Intressera många	0	0	3	13	30	53	99	811	
Medvetengör missförh	0	1	3	10	34	52	100	810	
Öka insikt/kunskap	0	1	2	16	33	48	100	811	
Sensationell/oväntad	1	1	5	17	32	45	101	808	
Dramatisk/spännande	1	4	11	34	26	24	100	812	
Bra bild	8	11	16	29	21	15	100	797	
Enskild journ. eng.	9	12	17	29	19	14	100	808	
Lämp. medarb tillgäng.	21	16	19	23	12	10	101	804	
Viktiga personer	3	9	19	34	27	9	101	803	
På bevakningslistan	25	13	23	24	9	5	99	800	
Bra pressmeddelande	39	24	17	13	3	4	100	806	
Intresserar red.ledning	26	20	20	23	8	3	100	811	

Tabell 7 Kvinnors och mäns åsikter om vad som bör ha betydelse vid nyhetsvärderingen (Andel mycket stor och stor betydelse 4+5)

Bör ha betydelsen	Kvinnor	Män	skillnad procent
Konsekvenser vardagsliv	96	89	7
Intressera många	84	82	2
Medvetengör missförh	93	83	10
Öka insikt/kunskap	87	76	11
Sensationell/oväntad	77	77	0
Dramatisk/spännande	47	51	-4
Bra bild	33	37	-4
Enskild journ. eng.	37	32	5
Lämp. medarb tillgäng.	24	21	3
Viktiga personer	40	32	8
På bevakningslistan	12	16	-4
Bra pressmeddelande	7	7	0
Intresserar red.ledning	11	10	1
n=	275	534	

Tabell 8 Kvinnors och mäns åsikter om vad som bör ha betydelse vid nyhetsvärderingen med kontroll för utbildning (Andel mycket stor betydelse)

Bör ha betydelse	Låg		UTBILDNING				Akademiker		
	Kvinna	Man	Journalist	Journalist	Man	Kvinna	Man		
Konsekvenser vardagsliv	61	65	-4	80	62	18	67	52	15
Medvetengör missförh	68	53	15	60	52	8	59	37	22
Öka insikt/kunskap	68	38	30	54	47	7	63	40	23
	66	52		65	54		63	43	
Intressera många	70	61	9	53	51	2	56	43	13
Sensationell/oväntad	42	49	-7	53	42	11	33	42	-9
Dramatisk/spännande	32	34	-2	19	21	-2	20	19	-1
Viktiga personer	17	5	12	13	9	4	7	12	-5
	40	37		34	31		29	29	
Bra bild	29	22	7	14	15	-1	7	11	-4
Enskild journ. eng.	45	15	30	10	14	-4	13	12	1
Lämp. medarb tillgäng.	36	14	22	6	8	-2	11	6	5
På bevakningslistan	13	4	9	3	5	-2	8	5	3
Bra pressmeddelande	17	5	12	1	2	-1	2	6	-4
Intresserar red.ledning	19	3	16	1	2	-1	1	4	-3
	26	10		6	8		7	7	

Anm: med låg utbildning avses här högst gymnasieutbildning eller real-skola. I gruppen journalist innefattar antingen journalisthögskola eller annan formell journalistutbildning, t ex Poppius. I gruppen akademiker ingår personer som har enbart akademisk utbildning och ej någon journalistisk utbildning. Siffrorna i fetstil anger den procentuella skillnaden i kvinnors och mäns bedömningar.

Tabell 9 Kvinnors och mäns åsikter om vad som bör ha betydelse vid nyhetsvärderingen med kontroll för utbildning (Balansmått)

Bör ha betydelse	Låg		UTBILDNING						
	Kvinna	Man	Journalist Kvinna	Journalist Man	Akademiker Kvinna	Akademiker Man			
Konsekvenser vardagsliv	90	87	88	97	92	94	94	85	89
Medvetengör missförh	90	82	83	94	85	89	91	74	81
Öka insikt/kunskap	90	75	77	85	76	79	92	74	84
	90	81	81	92	84	87	92	78	85
Intressera många	93	83	84	83	81	82	85	80	82
Sensationell/oväntad	71	80	78	81	71	75	67	72	70
Dramatisk/spännande	45	54	53	44	45	45	36	40	38
Viktiga personer	30	22	24	31	25	28	23	20	21
	60	60	60	60	56	58	53	53	53
Bra bild	29	31	31	16	16	16	7	2	4
Enskild journ. eng.	45	10	15	13	6	10	19	14	16
Lämp. medarb tillgäng.	16	-3	0	-17	-26	-22	-12	-18	-16
På bevakningslistan	-7	-25	-22	-28	-29	-29	-17	-15	-16
Intresserar red.ledning	-10	-42	-38	-39	-36	-38	-30	-27	-28
Bra pressmeddelande	-7	-45	-39	-69	-69	-68	-53	-57	-55
	11	-12	-9	-21	-23	-22	-14	-17	-16

Anm: med låg utbildning avses här högst gymnasieutbildning eller real-skola. I gruppen journalist innefattar antingen journalisthögskola eller annan formell journalistutbildning, t ex Poppius. I gruppen akademiker ingår personer som har enbart akademisk utbildning och ej någon journalistisk utbildning.

Tabell 10 Kvinnors och mäns åsikter om vad som bör ha betydelse vid nyhetsvärderingen med kontroll för ålder (Andelen mycket stor betydelse)

Bör ha betydelse	Ung		ÅLDER Medel		Äldre				
	Kvinna	Man	Kvinna	Man	Kvinna	Man			
Konsekvenser vardagsliv	76	55	21	71	61	10	75	66	9
Medvetengör missförh	56	48	8	62	47	15	67	48	19
Öka insikt/kunskap	56	42	14	54	40	14	69	44	25
	63	48	15	62	49	13	70	53	17
Intressera många	46	50	-4	60	50	10	65	57	8
Sensationell/oväntad	42	39	3	46	49	-3	51	46	5
Dramatisk/spännande	14	20	-6	19	24	-5	32	32	0
Viktiga personer	8	6	-2	11	9	2	18	11	7
	28	29	-1	34	33	1	42	36	5
Bra bild	12	18	-6	12	16	-4	16	16	0
Enskild journ. eng.	9	16	-7	10	10	0	36	17	19
Lämp. medarb tillgäng.	3	8	-5	12	8	4	24	14	10
På bevakningslistan	5	6	-1	4	5	-1	11	3	8
Bra pressmeddelande	1	3	-2	1	3	-2	13	7	6
Intresserar red.ledning	2	3	-1	2	4	-2	8	3	5
	5	9	-4	7	8	-1	18	10	8

Anm: De "unga" avser personer födda 1953 och senare, "medel" är födda 1943-1952 och "äldre" är födda 1942 eller tidigare.

Tabell 11 Förhållandet mellan faktorernas faktiska och "önskvärda" betydelse i nyhetsförmedlingen bland kvinnor och män med kontroll för utbildning (Skillnad i bedömningen av faktisk betydelse och önskvärd betydelse efter andel mycket stor betydelse)

	UTBILDNING					
	Låg		Journalist		Akademiker	
	Kvinna	Man	Kvinna	Man	Kvinna	Man
Ledning intresserad	23	14	34	36	30	33
Bevakningslistan	19	14	33	27	25	27
Journalist engagerad	3	9	25	15	16	18
Bra bildmaterial	3	4	20	11	25	10
Lämpad medarbetare	19	4	16	14	15	17
Bra pressmeddelande	3	1	15	11	19	5
Medelvärde	12	8	24	19	22	18
Konsekvenser vardagsliv	-35	-26	-54	-34	-47	-32
Medvetandeg. missförh.	-31	-28	-45	-38	-51	-25
Öka insikt o kunskap	-36	-23	-45	-37	-52	-29
Medelvärde	-34	-26	-48	-36	-50	-29
Sensationell/oväntad	6	15	30	35	42	29
Dramatisk/spännande	23	18	55	51	53	46
Viktiga personer	19	23	46	39	40	28
Medelvärde	16	19	44	42	45	34

Anm: med låg utbildning avses här högst gymnasieutbildning eller real-skola. I gruppen journalist innefattar antingen journalisthögskola eller annan formell journalistutbildning, t ex Poppius. I gruppen akademiker ingår personer som har enbart akademisk utbildning och ej någon journalistisk utbildning.

Tabell 12 Förhållandet mellan faktorernas faktiska och "önskvärda" betydelse i nyhetsförmedlingen bland kvinnor och män med kontroll för ålder (Skillnad i bedömningen av faktisk betydelse och önskvärd betydelse efter andel mycket stor betydelse)

	ÅLDER					
	Ung		Medel		Äldre	
	Kvinna	Man	Kvinna	Man	Kvinna	Man
Ledning intresserad	18	33	30	29	39	18
Bevakningslistan	32	26	22	22	32	19
Journalist engagerad	24	11	23	16	3	-10
Bra bildmaterial	18	6	19	11	24	8
Lämpad medarbetare	19	11	12	14	17	10
Bra pressmeddelande	15	8	13	7	17	2
Medelvärde	21	16	20	16	22	11
Konsekvenser vardagsliv	-56	-32	-47	-31	-44	-29
Medvetandeg. missförh.	-50	-38	-42	-30	-44	-21
Öka insikt o kunskap	-50	-37	-42	-28	-46	-23
Medelvärde	-52	-36	-44	-30	-45	-24
Sensationell/oväntad	38	34	32	24	16	20
Dramatisk/spännande	60	46	55	43	29	25
Viktiga personer	45	33	41	32	34	23
Medelvärde	48	38	43	33	26	23

Anm: De "unga" avser personer födda 1953 och senare, "medel" är födda 1943-1952 och "äldre" är födda 1942 eller tidigare.

JOURNALISTUNDERSÖKNINGEN 1989

Syfte och inriktning

Syftet med journalistundersökningen har varit att få en genomlysning av den svenska journalistkåren 1989 både vad gäller den sociala sammansättningen, synen på den journalistiska yrkesrollen, synen på den egna arbetsplatsens sätt att fungera samt synen på medier och journalistik i Sverige. Till detta kommer den stora frågan om hur journalistkåren värderar press- och yrkesetik i såväl teori somn praxis.

Ansvar för Journalistundersökningen har varit hos en projektgrupp bestående av professor Kent Asp och professor Lennart Weibull (huvudansvarig) samt forskningsassistenterna Britt Börjesson och Margareta Melin. I ett senare skede har även högskoleadjunkt Monica Löfgren knutits till undersökningen. Samtliga personer är verksamma vid Institutionen för journalistik och masskommunikation vid Göteborgs universitet.

Med tanke på undersökningens bredd och karaktär beslöts att denna skulle genomföras i form av en postenkät. Postenkäten bedömdes dessutom ha den fördeölen att svarspersonerna skulle ha tid och möjlighet att överväga sina svar. Med utgångspunkt från detta utarbetades ett frågeformulär på 28 sidor. Det innehöll 62 frågor, varav flertalet med många alternativ. Totalt fördelade sig frågorna på följande sätt:

1-14	Arbete, yrkesroll och yrkesregler
15-20	Massmediekonsumtion och bedömning av mediernas nyhetsbevakning
21-28	Syn på massmedier och samhälle
29-33	Mediernas uppgifter i samhället
34-48	Synen på de pressetiska reglerna
49-62	Bakgrundsfrågor

Frågeformulärets omfattning kan lättast förstås genom att det, med ett noggrant ifyllande, fordrade drygt 475 kryssmarkeringar.

Urvalsram

En studie av hur 'svenska journalister' ser på medier och journalistik fordrar en avgränsning av journalist. De studier som är gjorda i andra länder har som regel valt att utgå från ett antal medier och i dessa skiljt ut dem som är redaktionellt verksamma (Johnstone et al, 1975; Köcher, 1986). Medierna har här givit den allmänna ramen. Urvalsramen har således blivit journalister som är verksamma i medier av olika slag.

Tidigare svenska journalistundersökningar (Den svenska journalistkåren, 1969; Ignell-Kjellberg, 1982; Nicklasson-Tranchell, 1989; Petersson-Carlberg, 1990), har vanligen haft en annan urvalsram. De har kunnat utgå från det faktum att Svenska Journalistförbundet organiserar i stort sett alla yrkesverksamma journalister i Sverige. Detta innebär i praktiken att förbundets medlemsmatrikel kunnat användas som urvalsram.

SJF-medlem kan den bli som är anställd vid svensk eller i Sverige verksam tidning, nyhets eller bildbyrå, radio eller television som tillhör någon av följande personalkategorier:

"fotograferande, skrivande och/eller redigerande medarbetare samt aspirant och fotoelev, reporter och/eller producent i radio-TV, korrekturläsare och motläsare, filmfotograf och filmredigerare, tecknare och lay-outmedarbetare, telefonmottagare samt teleprinterskrivare" (SJF:s stadgar).

Till detta kommer en allmän klausul som anger att även andra "journalistiskt verksamma" kan bli medlemmar. I stadgarna anges här att den är journalistiskt verksam som "självständigt framställer, väljer, bedömer eller bearbetar redaktionellt material avsett för massmedier". I denna restkategori ingår i första hand personer inom viss offentlig informationsverksamhet och s k frilansmedarbetare. För de senare gäller att de måste kunna dokumentera minst ett års yrkesverksamhet inom journalistik innan de tillåts bli SJF-medlemmar (SOU 1987:50).

I jämförelse med hur journalister avgränsats i utländska studier är den definition som utgår från SJF-medlemskap något bredare. För att inte få en alltför vag avgränsning av vem som i undersökningen är journalist gjorde några inskränkningar. Dessa syftade till att lyfta ut personer som i första hand arbetar med offentlig informationsverksamhet utanför medierna samt pensionärer och elevmedlemmar.

Genomförande av undersökningen

Utifrån den redovisade definitionen gjordes ett slumpmässigt urval på 1500 SJF-medlemmar. För att garantera anonymiteten för dem som ingick i undersökningen skötte personal från SJF både urvalsdragnings, utskick och avidentifiering av frågeformulären. I praktiken innebar detta att man först slumpade ut de 1500 personerna, numrerade varje svarsperson, kuverterade, adresserade och sände ut frågeformulären. Svaren sändes in till SJF som prickade av dem på urvalslistan och vidarebefordrade dem sedan till undersökningsledningen i Göteborg.

Undersökningen genomfördes enligt följande:

Första utskick av enkäten	1989-11-13
Första påminnelse	1989-11-28
Andra påminnelse	1989-12-11
Tredje påminnelse	1990-01-02

Ursprungligen var tanken att få ut enkäten i mitten av oktober. Genom att denna plan inte kunde hållas kom enkäten att få ligga

ute över jul. Detta torde dock knappast haft någon större betydelse för utfallet.

Däremot kom den extra arbetsinsats som SJF-personalen ställde upp med i undersökningens slutskede har spela en betydelsefull roll. Vid denna tidpunkt engagerade man sig inte bara i ett extra utskick utan skrev även en särskild påminnelse. Detta medförde att antalet svar, i motsats till vad som är brukligt, ökade i undersökningens slutskede.

Svaren kom in enligt följande:

Efter en vecka	400 svar	27 procent av urvalet
Efter två veckor	523 svar	35 procent av urvalet
Efter tre veckor	631 svar	42 procent av urvalet
Efter fyra veckor	664 svar	44 procent av urvalet
Slutresultat	851 svar	60 procent av urvalet

Ungefär vid samma tidpunkt som vi genomförde vår journalistundersökning gjorde den dåvarande Maktutredningen en motsvarande studie på ett urval med samma journalistdefinition. Maktutredningens studie syftade i första hand på att belysa journalisters politiska roll (Petersson-Carlberg, 1990).

Svarsfrekvens och bortfall

När undersökningen bröts den 16 februari 1990 hade således totalt 60 procent av de utsända formulären kommit in. En genomgång av dessa visade emellertid på ytterligare behov att definiera bort personer från urvalsramen:

Avflyttade personer	17
Långvarigt bortresta	9
Allvarligt sjuka	3
Ej journalister	18

På detta sätt definierades 47 personer bort. Totalt kom nettourvalet därmed att omfatta 1453 personer. Det ger en svarsfrekvens på 59 procent (851 personer) av nettourvalet. Av dem som inte svarat utgör de aktiva vägrarna en mycket liten del. Det vanliga gaste är att man efter tre påminnelser inte sänt in något formulär.

Svarsfrekvensen kan jämföras med en samtidigt genomförd studie av allmänheten, vilken resulterade i en svarsandel på 66 procent. Maktutredningens något tidigare under hösten genomförda undersökning resulterade i 62 procent. Å andra sidan blev svarsfrekvensen i en i början av 1989, delvis på prov, genomförd studie hela 77 procent (Nicklasson-Tranchell, 1989).

Med hänsyn till vad som iakttagits i fråga om det låga antalet aktiva vägrare finns det knappast något skäl att förmoda att bortfallet har sitt ursprung i en negativism till undersökningen. Mera troligt är att det omfattande frågeformuläret i relation till tillgänglig tid har varit en viktig faktor.

Det är emellertid viktigt att framhålla att frågorna i första

definition var något vag. Ett tecken på att detta påverkat svarsfrekvensen är att ett antal personer hört av sig och inte ansett sig kunna svara, eftersom de inte betraktat sig som journalister eller varit arbetslösa. Det finns anledning att anta att detta antal i verkligheten skulle vara betydligt större och att andelen svarande inom undersökningens egentliga målgrupp nyhetsjournalisterna således är något högre. Samma slutsats drar Maktutredningens undersökare (jfr Petersson-Carlberg, 1990:43f).

Representativitet

Frågan är då om man kan lita på en undersökning, där över 1/3 valt att inte svara. För att belysa detta har vi gjort vissa jämförelser med SJF:s medlemsstatistik och med en studie av SJF-medlemmar från 1989. Den viktigaste underlaget är dock den jämförelse som vi genom tillmötesgående från SJF fått fram vad gäller svarsrpersonernas respektive bortfallets fördelning efter kön, ålder och bostadsort.

I jämförelse med offentlig medlemsstatistik är fördelningen bland de svarande god. Andelen kvinnor är dock något högre bland medlemmarna (40%) än bland svarspersonerna (34%). Även med hänsyn till medier är svarspersonerna i huvudsak representativa för medlemmarna. Det finns dock en svag tendens att andelen för vecko- och fackpress är något lägre. Också jämförelsen med den studie som gjordes våren 1989 (svarsprocent; 77%) tyder på små skillnader; de enda är att andelen arbetsledare underskattas något i den föreliggande studien (Nicklasson-Tranchell, 1989).

En del av de redovisade skillnaderna kan hänga samman med att vår journalistundersökning haft en mera avgränsad journalistdefinition. Med hänsyn till detta är de mest intressanta jämförelserna de mellan svarspersoner och bortfall. Beträffande kön, ålder och bostadsort är skillnaderna ytterst små. På nästan alla punkter skiljer sig fördelningarna endast med några få procent. De avvikelser som det trots allt finns skäl att uppmärksamma gäller SJF-medlemmar verksamma i Stockholm. Dessa har varit mindre benägna att svara, medan medlemmar i Götaland svarat över genomsnittet. Vidare har kvinnliga SJF-medlemmar varit något mindre svarsbenägna. Mot bakgrund av undersökningsresultat som senare kommer att presenteras finns anledning att tro att det är just inom de grupper som svarat mindre som andelen journalistiskt aktiva medlemmar är något lägre. Detta ger i så fall stöd för att de som svarat är tämligen representativa för svenska nyhetsjournalister.

19. Det finns en rad förhållanden som påverkar om en händelse kommer att tas upp i ett nyhetsmedium. Vilken faktisk betydelse har enligt Din erfarenhet följande saker? Och vilken betydelse anser Du personligen att de bör ha? Ange Din bedömning mellan 0 och 5 på respektive skala.

	FAKTISK BETYDELSE:		BETYDELSEN BÖR VARA:	
	Ingen alls	Mycket stor	Ingen alls	Mycket stor
Att händelsen intresserar många människor	← 0 — 1 — 2 — 3 — 4 — 5 →		← 0 — 1 — 2 — 3 — 4 — 5 →	
Att händelsen är dramatisk och spännande	← 0 — 1 — 2 — 3 — 4 — 5 →		← 0 — 1 — 2 — 3 — 4 — 5 →	
Att händelsen bedöms öka människors insikt och kunskaper om omvärlden	← 0 — 1 — 2 — 3 — 4 — 5 →		← 0 — 1 — 2 — 3 — 4 — 5 →	
Att det finns ett bra pressmeddelande	← 0 — 1 — 2 — 3 — 4 — 5 →		← 0 — 1 — 2 — 3 — 4 — 5 →	
Att händelsen intresserar redaktionsledningen	← 0 — 1 — 2 — 3 — 4 — 5 →		← 0 — 1 — 2 — 3 — 4 — 5 →	
Att uppgifterna kommer från en officiell, trovärdig nyhetskälla	← 0 — 1 — 2 — 3 — 4 — 5 →		← 0 — 1 — 2 — 3 — 4 — 5 →	
Att händelsen handlar om viktiga personer	← 0 — 1 — 2 — 3 — 4 — 5 →		← 0 — 1 — 2 — 3 — 4 — 5 →	
Att händelsen fanns med på redaktionens bevakningslista	← 0 — 1 — 2 — 3 — 4 — 5 →		← 0 — 1 — 2 — 3 — 4 — 5 →	
Att händelsen är sensationell och oväntad	← 0 — 1 — 2 — 3 — 4 — 5 →		← 0 — 1 — 2 — 3 — 4 — 5 →	
Att händelsen har konsekvenser för människors vardagsliv	← 0 — 1 — 2 — 3 — 4 — 5 →		← 0 — 1 — 2 — 3 — 4 — 5 →	
Att händelsen gör människor medvetna om missförhållanden i samhället	← 0 — 1 — 2 — 3 — 4 — 5 →		← 0 — 1 — 2 — 3 — 4 — 5 →	
Att lämpliga medarbetare finns tillgängliga på redaktionen	← 0 — 1 — 2 — 3 — 4 — 5 →		← 0 — 1 — 2 — 3 — 4 — 5 →	
Att en enskild journalist är starkt engagerad och kunnig i ämnet	← 0 — 1 — 2 — 3 — 4 — 5 →		← 0 — 1 — 2 — 3 — 4 — 5 →	
Att det finns bra bildmaterial	← 0 — 1 — 2 — 3 — 4 — 5 →		← 0 — 1 — 2 — 3 — 4 — 5 →	